

Андрій МЕЛЕШКО

Священичий одяг був створений за зразком небесного(пор. Вих. 25, 9). У Старому Завіті його названо ризами святими або служебники (пор. Вих. 28, 2; 31, 10;Єз. 42, 14). Сам Господь у Святому Письмі одягнений в ризи (пор. Єз. 9, 2; Од. 1, 13).Священичий одяг із давнини був світлих і темних відтінків (пор. Вих. 28, 5; 42). Складався він із лляної і шовкової тканин, інколи з вовни, і прикрашався золотом, сріблом та іншими дорогоцінностями.

Дияконські ризи

«Дальматика» з церковно-слов'янської– «стихар». Перші згадки про неї знаходимо у II ст. в Римі. Походить дальматика з Дальматії, звідти й назва. З IV ст. як привілейовану одягу її використовували папи і римські диякони. У IX ст. в західній Церкві її також вживають клирики. Символізує одяг спасіння. Одягаючи стихар або дальматику священнослужитель промовляє: «Нехай радіє душа моя в Господі, бо Він одягнув мене в ризу спасіння й одягнув мене веселості одів мене; немов на жениха, поклав на мене вінок і, як невісту, приоздобив мене красою».

Орар Символізує ангельські крила, а сам диякон ніби уподібнюється ангелові, готовому виконувати волю Божу. Крім того, орар є символічним зображенням благодатних дарувань диякона як священнослужителя. Дияконський орар, як відомо, має, чи принаймні, повинен в ідеалі мати на собі сім вишитих хрестів. Вони символізують сім Святих Таїнств, за якими той може служити.

Дияконське служіння символізує служіння херувимів і серафимів, а орар– ангельські крила і чистоту серця. У часі Служби Божої диякон виконує орарем відповідні знаки. Після «Отче наш» змінює спосіб його носіння із звичайного на хрестоподібний як на грудях, так і на плечах. Це робиться з практичних мотивів, аби мати вільні обидві руки підчас причастя.

До дияконських риз належать і нарукавники, але їх опишемо у поясненні символіки

священничих риз.

Священнічі одежі

Стихар вживається з давніх часів. Він є одягом славословія. Ангели, які безперестанно славословлять Господа на небесах, давніше зображалися у стихарях. Подібно славословити Господа під час богослужень є обов'язком кожного священнослужителя. Стихар носять усі священнослужителі. Він символізує небесний одяг людей і ангелів.

Нарукавники мають практичне значення, бо стягують широкі рукави стихаря. Священикові нарукавники пригадують, що, будучи створінням Божим, він повинен уповати не на свої власні сили, але на ласку Божу і Його допомогу. Нарукавники символізують Божу силу, кріпость і мудрість, а також пригадують кайдани, якими Христа скували під час арешту у Гетсиманському саду. Коли диякон накладає нарукавники на руки, то на праву каже: «Десниця Твоя, Господи, прославилася силою; права Твоя рука, Господи, знищила ворогів, і величністю Своєї слави Ти погубив супротивників», а на ліву: «Руки Твої сотворили мене й укріпили мене; врозуми мене, і я заповідей Твоїх навчуся».

Пояс є знаком дарованої духовної Божої сили для боротьби із гріхами, виконання волі Божої і знаком ціломудреності до різних добрих справ. Опоясуючись, священнослужитель промовляє: «Благословенний Бог, що перепоясує мене силою і вчиняє бездоганною мою дорогу, що скріплює дороги мої немов у оленя, і на висотах ставить мене».

«Єпитрахиль» (грец. *επιτραχιλιον* — «те, що навколо шиї»)- довга стрічка, що огинає шию і обома кінцями спускається на груди священика і єпископа. Без єпитрахілі священик і єпископ не можуть священнодіяти. Однак основне значення єпитрахіля – знамення Благодаті Господньої. Саме тому священнослужителі, одягаючи його, промовляють: «Благословен Бог наш, що зливає Благодать Свою на священиків своїх, що як миро на голові, що на бороду спливає, на бороду Аарона, що спливає на краї одежі його» (Пс.132:2). Згадка про Ааронове священство тут не випадкове. Воно має глибоке богословське значення і показує єдність та нероздільність у Христі Старого й Нового Завітів.

Спереду на епитрахілі нашиваються три пари хрестів на обох його половинах. Це символізує, що ієрей може здійснювати шість церковних таїнств, сьомий хрест нашивається на тій частині епітрахілі, що знаходиться на шиї, це символізує, що священник прийняв своє священство від єпископа і підвладний йому, а також те, що він несе на собі тягар служіння Христу.

Фелон(грец. φαλόνιο). Верхній богослужбовий одяг священника без рукавів. За церковною символікою фелон означає верхній царський одяг, в який зодягнули Ісуса Христа під час суду у Пилата. Первісно фелон був круглий, покривав все тіло від голови до ніг і мав лише отвір для голови. В Україні фелон мав вигляд довгої ззаду і короткої спереду широкої накидки з вирізом для голови, що є пізнішою формою.

Священик, одягаючи фелон, промовляє: «Священики Твої, Господи, зодягнуться у правду, і преподобні Твої возрадуються». Фелон є славою Церкви як нового творіння. Це – радість, правда і краса нового життя. Одягання фелона нагадує священникові, що він повинен відзначатись праведним життям, бути подібним до Бога і радіти в Бозі.

Відзнаки священника

За заслуги священник може отримати від єпископа різні відзнаки, наприклад, набедреник, митру і хрест з прикрасами.

Андрій МЕЛЕШКОÂБогослужбовий одяг священнослужителів//СЛОВО № 1 (61) 2015